

DOC. DR. LUDMILA KOLÁŘIKOVÁ

Patřila nepochybně k těm tragickým postavám českého vědeckého života, jež jako by provázel ironický škleb osudového údělu. Cíl, který se jí — neprovdané — zdál nejvyšším životním naplněním a štěstím: být učitelkou a vychovatelkou vysokoškolských generací — byl politickými zásahy ustavičně oddalován. Když se mohl po mnoha letech konečně uskutečnit bez nesnází, stál už jen jako příslib u lože umírající.

Doc. Dr. Ludmila Kolářiková se narodila dne 17. XII. 1909 v Drysicích u Vyškova jako poslední ze šesti dětí sezónního zedníka a chalupníka, který tragicky zahynul (1918), když jí bylo devět let. Matka-vdova se těžce probíjela (přežívá zesnulou víc než devadesátiletá) a tak bylo nutno se protloukat kondicemi jak v době gymnasijsního studia ve Vyškově, kde maturovala L. Kolářiková s vyznamenáním v r. 1929, tak i v období vysokoškolského studia filosofie, latiny a řečtiny na filosofické fakultě v Brně, které skončila aprobačními státnicemi v r. 1935 a doktorátem v r. 1939.

Od samého začátku patřil její zájem psychologii. Mám v živé paměti její dychtivou účast v pětičlenném kroužku nejlepších posluchačů psychologie v letech 1927 až 1931, který jsem tehdy vedl v psychologické ústavě jako asistent-volontér. Houževnatě studovala, její zájem patřil zcela pedopsychologii. V letech 1931—1935 byla vědeckou pomocnou silou psychologického ústavu, vedeného tehdy prof. Rostoharem. V letech 1935—1940 půso-

bila jako středoškolská profesorka na dívčím reálném gymnasiu na Mendlově náměstí a od r. 1940 do r. 1945 na V. reál. gymnasiu v Brně-Žabovřeskách. V letech 1935–1945 pracovala též jako psychologka ve Studentské poradně a od r. 1940 i jako externí pracovnice Ústavu lidské práce v Praze.

Po osvobození opouští střední školu a stává se hned r. 1945 asistentkou psychologického ústavu filosofické fakulty Masarykovy university, v prosinci 1946 se habilituje pro obor psychologie. Venia docendi je jí udělena dne 4. II. 1947 — stává se první docentkou brněnské university. Současně přednášela na Vysoké škole sociální v Brně a na filosofické a pedagogické fakultě v Olomouci, kde buduje i psychologický ústav.

Po nové úpravě vysokých škol byla od září 1951 ustanovena jako zástupce docenta a v této funkci zůstala po řadu let. Roku 1957 byla nucena znovu se habilitovat s příslibem, že jí bude udělena státní docentura. Slib nebyl splněn. Dekretem tehdejšího rektora Trávníčka bylo udělení docentury dne 14. V. 1958 zamítnuto, takže od 6. ledna 1960 působila jako odborná asistentka pod stálým tlakem prověrek a pod hrozbami propuštění pro své náboženské přesvědčení, jímž se netajila. V té době se zhoršoval její zdravotní stav tak, že — tlak na ni se stále stupňoval — odešla do invalidního důchodu dne 26. I. 1961 s platností od 23. září 1960. Rada jejích přátel a žáků se pak snažila snížit psychickou tenzi z křivdy a zmařeného životního cíle, jež ji provázela a trvale traumatizovala. To se podařilo až jmenováním státní docentkou pro obor psychologie dekretem ze dne 30. III. 1961 (byl však dán s ústní podmínkou, že nebude učit). Pro rok 1967/68 bylo pro ni v tomto smyslu získáno místo vědecké pracovnice (zase jen v nomenklatuře odborného pracovníka 1. stupně), ale to již nastoupila. Křehký a stále oslabovaný organismus, vyčerpávaný stálou nejistotou a očekáváním, podlehl. Ve dnech mohutného vzepětí národního hnutí za socialistickou demokracii umírá na rakovinu pankreatu s mnohočetnými metastázami.

Manifestační rozloučení v Brně dne 26. dubna a pohřeb dne 27. dubna ukázal, jak tato křehká, ale až neuvěřitelně houževnatá žena byla milována a jak přečetná byla obec jejích přátel, žáků a ctitelů.

Týž ironický osud provázela i její díla. Obě její habilitační práce: *Aristotelova psychologie ve světle psychologie moderní* (1946) a *Psychologie osobnosti posluchače filosofické fakulty* (1957) zůstaly (až na dílčí články) nepublikovány. Nepublikována zůstala rovněž *Ontogeneze psychiky* připravená pro Státní pedagogické nakladatelství. Otištěno bylo asi třicet studií v *Psychologii*, *Československé psychologii*, ve *Sborníku filosofické fakulty UJEP*, v *Pedagogice* a jinde. V nich se zračí jasně i posouvání vědeckého zájmu od oblasti psychologie předškolního a školního věku a od duchovědně zaměřeného hledání souvislostí a vztahů moderní psychologie a psychologie Aristotelovy, k psychologii osobnosti. Zajímala ji teoreticky nejen struktura osobnosti (*Sborník FF z r. 1962*) a jednotlivé teorie osobnosti (*Českosl. psychologie 1962*), ale i její dynamika, problémy vývoje a utváření osobnosti (viz sborník ČSAV „K problémům psychologie osobnosti“, 1967).

Vroucí vztah k matce a starým lidem vůbec inspiroval nejen její přednášky o lidech starých i stárnoucích, ale i její publikaci *Psychologické problémy v domovech důchodců* (1966).

Ludmila Kolářiková dovedla spojovat filologicky přesnou analýzu pojmů s experimentální prací i s teoretickou úvahou. Jádro její činnosti však tkvělo nepochybně především v jejím působení učitelském a výchovatel-
ském. V jejím opravdovém, účastném a každodenně uplatňovaném zájmu o posluchače jako člověka.

Její vědecké možnosti byly podstatně větší, než jak je mohla realizovat v době, jejíž se stala obětí. Tragickou a zbytečnou.

Prof. PhDr. Robert Konečný, CSc.